



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Mvndvs Et Mvndi Partes, Divinæ Bonitatis Ac Ivstitiæ  
Præcones**

**Stengel, Georg**

**Ingolstadt, 1645**

§. 11. Omnia in mundo, vtilita esse, etsi nos vtilitatem nesciamus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52365)

toribus Hispania usque ad Indos jacet? Paucissimorum dierum spatium, si nauem suus ventus implevit. At illa regio celestis per triginta annos velocissimo sideri viam præstat, nusquam resistenti, sed equaliter cito. Illic demum discit, quod diu quæsivit: illic incipit DEVM nosse; cui, vt Arnobius loquitur, punitum terra est. & sub nutu omnia constituta.

Arnob. lib. 7. aduers. Gét.

§. XI.

Omnia, in mundo, vtilia esse, etsi nos vtilitatem nesciamus.

Quod si igitur, è re maximè formidanda, qualis est terræ motus, quædam existunt vtilitates, quid de ipsa terra atque elementis ceteris debet cogitari? quàm vtilibiles, & in rem nostram, erunt reliquæ creaturæ? quarum quidem vires & præstantes effectus plurimos vel experientia, vel industria humana indagauit, haud est tamen ambigendum, plurimas quoq; earum nos virtutes latere, causasque maximas, in diuinis consilijs, & Dei diphthera, reconditas, à nobis ignorari. Quod vel ipsum admirabili Numinis prouidentia perbene cæset D. Chrysostomus ascribendum, cuius sapientissima dispositione factum est, vt neque omnia nesciremus, ne deessent no-

S. Chry-  
sost. homi-  
10. ad  
pop.

bis tam industrij Architecti laudandi opera & argumenta; neque omnia sciremus ne scientijs inflati superbiremus. E cuius S. Patris doctrina, discimus, si quid legamus, audiamus, aut videamus vel esse, vel fieri, in mundo, cuius nobis vel usus, vel causa incognita in mentem non veniat; cogitandum tamen esse, nihil à natura, nedum à Deo, fieri frustra, sed usum maximum, causamq; optimam eiusce rei creandæ, vel permittendæ fuisse. *Quoniam mirabilia opera Altissimi solius, & gloriosa, & abscofa, & inuisa opera illius: vt, in omnium varietate, merito opifex earum suscipiendus, amandus & celebrandus sit, neque de nobilissimo cuiusq; sine & vlu sit à quocquam dubitandum. Quemadmodum enim, qui tabernam Pharmacopolæ intrans, innumeratas hîc suo ordine pyxides, illic testas; alibi capsas, alibi vitra, & ampullas, in suis forulis, longa serie stantes conspicit; itémque aridos flores, siccatas herbas, fibras radicum, mensuras, pondera, vasa, & omnis generis instrumenta; quibus alia decoquuntur, alia refrigerantur, alia percolantur; alia, quæ in colo subsederunt, contrita lauigantur; alia in junceis fiscelis,*

Ecclesi. 11.

4.

lis, vel sparteis faccis exprimuntur; alia  
 forficulis incisa incernuntur cribro, alia  
 tunduntur & teruntur pistillo; sicut, in-  
 quam, qui hæc conspicit, etsi ignoret, ad  
 quem ea rerum & negotiorum varietas  
 usum seruiat, haud tamen iudicat, eam  
 temerè esse ab herbario, aut medicamen-  
 tario illuc comportatam; sed potiùs om-  
 nia, quæ videt, vtilia esse censet, ad homi-  
 num sanitatem conseruandam, aut restau-  
 randam: ita, qui in hunc mundum ingres-  
 sus, reperit in eo ignes & aquas, incendia  
 & diluuiã; ventos & imbres; procellas &  
 tempestates; videtque alios in camino  
 tribulationis probari, & velut decoqui;  
 alios per naufragia, in ipso Oceano, refri-  
 gerari; alios confractis membris, velut in  
 mortario contundi; licet causam, ob  
 quam id fiat, non perspiciat; non tamen  
 debet existimare, Deo causam nullam esse;  
 sed ignorantia suam diuinæ sapientiæ sub-  
 mittat, & cum S. Augustino dicat: *Etsi nos*  
*non intelligamus, quare quidque fiat, demus*  
*hoc prouidentia ipsius, quia non fit sine causa;*  
*& non blasphemabimus. Cùm enim cœperi-*  
*mus disputare de operibus Dei, quare hoc, &*  
*quare illud; & Non debuit sic facere, malè*

S. Augu-  
 stin. in  
 Psal. 149.

Nn 4 fecit

fecit hoc; Ubi est laus Dei? Omnia sic considera, quomodo placeas Deo, & laudes artificem. Quod si forte intrares in officinam fabri ferrarii, non auderes reprehendere folles, incudes, malleos. Et da imperitum hominem, nescientem quid quare sit, & omnia reprehendit. Sed si non habeat peritiam artificis, & habeat saltem considerationem hominis, quid sibi diceret? Non sine causa folles, hoc loco, positi sunt; artifex nouit quare, etsi ego non noui. In officina non audeat vituperare fabrum, & audeat reprehendere, in hoc mundo, DEVM?

## §. XII.

Varij, qui creaturas corrigere, aut Dei tumulatores esse voluerunt,

Supra  
cap. 4.  
num. 2.

At nemo est, qui audeat? Enimuero supra iam vidimus id ausum fuisse regem Alphonsum. Neque is primus fuit, neque postremus. Nam quia, juxta Comicum axioma, decet secundas fortunas superbia, etiam ante Alphonsum alij quidam Principes, tantum recordi fastu, opera Dei corrigere voluerunt. Xerxes ille Persarum vertex, qui inter omnes orbis Principes facile primas vi- sus est obtinuisse, voluit etiam stultissima superbiae magnum ridiculumque exemplum esse. Cum enim intellexisset, Hellepontum

Herodot.  
l. 7,